

Medische ethiek verbreedert

... Theo Boer wordt bijzonder hoogleraar ethiek van de zorg aan de Theologische Universiteit Kampen.

... 'Op het gebied van medische ethiek hebben christenen elkaar gevonden.'

► KAMPEN

'Homo in elkaar geslagen door twee weigerambtenaren', twitterde Theo Boer woensdagochtend. Het is kenmerkend voor zijn stijl in het publieke debat. 'Humor doet soms wonderen. In dit geval is mijn impliciete boodschap: waarom is men toch zo bang van die paar weigerambtenaren?' Vanaf september wordt Boer bijzonder hoogleraar op de Lindeboom Leerstoel voor ethiek van de zorg aan de Theologische Universiteit Kampen. Zijn stijl zal hij in die hoedanigheid niet aanpassen. 'Ik heb altijd een stijl gehad waarbij ik mezelf relatieveer en soms grenzen opzoek. Dat heeft soms als consequentie dat je achteraf moet nuanceren. Dat hoort bij het spel. Maar op de man spelen zal ik nooit doen.' Als Lindeboom-hoogleraar treedt Boer in de voetsporen van Jochem Douma en Henk Jochemsen, die in het verleden de leerstoel bekleedden aan de faculteit geneeskunde van de Vrije Universiteit in Amsterdam. Maar het VU Medisch Centrum wilde de leerstoel niet meer hebben. 'Ik denk dat de Vrije Universiteit kritischer is geworden op uitingen van religie en zich dus minder makkelijk lieert aan een christelijke leerstoel', zegt Boer. 'Ik ben daarom blij dat de Theologische Universiteit Kampen haar verantwoordelijkheid heeft genomen en deze leerstoel nu mogelijk maakt.'

Daar zitten geen aankomende artsen. 'Nee, maar ook predikanten krijgen veel met medische ethiek te maken. Neem vraagstukken als euthanasie of stoppen met behandelen. Dat speelt zich bijna altijd af in de thuisituatie, gewoon in de wijk. Ook krijgen predikanten vragen over zaken als orgaandonatie, ongewenste kinderloosheid of prenataal onderzoek. Buiten de zorgsector is de dominee een van de weinigen met wie je over medische ethiek kunt praten. Daarnaast wil ik onderwijs gaan aanbieden aan studenten geneeskunde in steden met een faculteit Geneeskunde. We onderzoeken momenteel de mogelijkheden daartoe.'

U wordt als lid van de Protestantse Kerk bijzonder hoogleraar aan een vrijgemaakt-gereformeerde universiteit. Hoe kijkt u daar tegenaan? 'Ik vind het allereerst een eer. Er spreekt vertrouwen uit de benoeming. Twintig jaar geleden was dit misschien niet denkbaar geweest, nu is het eerder een logische stap. Er bestaat geen specifiek vrijgemaakte visie op medische ethiek, hooguit een christelijke met verschillende accenten. We hebben elkaar op dat gebied gevonden als christenen. Natuurlijk zijn er inhoudelijke discussies,

maar ik heb niet de ervaring dat christenen elkaar op het gebied van medische ethiek de maat nemen.'

De Lindeboom Leerstoel wil zowel de bezinning in kerken stimuleren als een bijdrage leveren aan het publieke debat. Wordt dat laatste niet lastiger als je aan een kleine gereformeerde universiteit bent verbonden?

'Er zijn inderdaad in Nederland mensen die wegzappen als ze horen dat je aan een christelijke instelling verbonden bent. Ik haal daar mijn schouders over op. Misschien dat die koudwatervrees ook kenmerkend is voor een bepaalde tijd. Ik zie bij nieuwe generaties juist weer meer openheid. Men beoordeelt je meer naar je argumenten en minder naar je kleur. En zo hoort het.'

Welke medisch-ethische thema's zullen de komende jaren het meest spelen?

'Ik verwacht in de komende jaren veel discussie over vroege diagnostiek. In Nederland is nu op beperkte schaal de NIPT-test ingevoerd, een bloedtest waarmee je in een vroeg stadium het syndroom van Down kunt vaststellen. Met zo'n bloedtest kun je op termijn nog veel meer afwijkingen ontdekken. Bij volwassenen zal het gaan om total body scans en over genetische testen. De vraag is wat we willen met al die kennis. Gelet op de vele discussies in de media en in het parlement is ook de discussie over levensbeëindiging bepaald nog niet afgelopen. En een derde thema waar ik me mee bezig wil houden, is overbehandeling. Je kunt als christen niet aan de ene kant kritisch zijn over euthanasie, en je aan de andere kant niet druk maken over overbehandeling. Overbehandeling voegt veel nodeloos lijden toe. Sommige onderzoekers en behandelaars proberen het leven zo lang mogelijk te rekken. Anderzijds lijden steeds meer mensen onder het feit dat ze zo oud worden. Die tegengestelde bewegingen moeten we weer bij elkaar zien te krijgen.'

U zit ook in een toetsingscommissie voor euthanasie. Verdraagt zich dat met uw benoeming op deze leerstoel? 'Mijn lidmaatschap van zo'n commissie is bij de benoeming gelukkig geen belemmering geweest. Toch zal ik na de zomer met dat werk stoppen. Dat is om tijdsredenen. Ik vind in principe dat die twee te combineren zijn. Niet alleen ik, maar alle commissieleden moeten professioneel genoeg zijn om hun levensbeschouwing in het commissiewerk op een gezonde wijze te relativeren. Volgens ethicus Gerrit de Kruif moet je als christen twee keer denken: eerst vanuit je geloof, daarna denkend met het oog op consensus in een plurale staat. Dat laatste is geen tandenknaarsend proces van compromissen maken maar een voluit christelijke taak, gericht op het mede-vormgeven van de samenleving.' <

Theo Boer: 'Ik heb altijd een stijl gehad waarbij ik mezelf relatieveer en soms grenzen opzoek.'